

Antagningsordning för utbildning på forskarnivå

Typ av dokument	Antagningsordning
Beslutad av	Universitetsstyrelsen
Beslutsdatum	2026-06-05
Dnr	SU FV-0880-26
Giltighetstid	2026-06-05 – tillsvidare
Ersätter dokument	Antagningsordning för utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet (dnr SU FV-1.1.2-4212-20, beslutade 2020-12-04)
Ansvarig förvaltningsavdelning	Rektors kansli
Ansvarig handläggare	Rikard Skårfors, Ellinor Sigelfeldt

Beskrivning:

Dokumentet innehåller de nationella och lokala regler som gäller för antagning till utbildning på forskarnivå vid universitetet.

Innehåll

Inledning	3
<i>Ansvar för utbildningen, utbildningens kvalitet och tillsyn</i>	<i>3</i>
Allmänt	4
Tillträde till utbildning	4
Behörighet	4
<i>Grundläggande behörighet</i>	<i>5</i>
<i>Särskild behörighet</i>	<i>5</i>
Antagningsförfarande	6
Handledning och andra resurser	6
Studiefinansiering	6
Utlysningförfarande (doktorandrekrytering)	7
Urval	8
Beslut	9
Överklagande av beslut	10

Inledning

I 6 kap. 3 § högskoleförordningen (1993:100) fastslås att det ska finnas en antagningsordning för all utbildning. ”I en antagningsordning tas de föreskrifter in som högskolan tillämpar i fråga om ansökan, behörighet, urval och antagning och om hur beslut fattas och kan överklagas.” Det grundläggande (nationella) regelverket som styr antagning till utbildning på forskarnivå finns i 7 kap. högskoleförordningen, men andra relevanta regler finns även i högskolelagens (1992:1434) fjärde kapitel, högskoleförordningen bilaga 2 – Examensordningen och i 5 kap. högskoleförordningen. Lokala regler finns även i Regler för utbildning och examination på forskarnivå och Lokal examensordning för Stockholms universitet, se Styrdokument – Regelboken på universitetets medarbetarwebb.

Nedan återges de **nationella** reglerna samt de av universitetsstyrelsen beslutade **lokala** regler som gäller för antagning till utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet.

Med student avses i högskolelagen och högskoleförordningen även doktorand, när det inte särskilt specificeras att det rör utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Med doktorand avses även forskarstuderande som antagits till licentiatexamen.

Ansvar för utbildningen, utbildningens kvalitet och tillsyn

Universitetsstyrelsen beslutar om antagningsordningen och rektor kan besluta om indragning av resurs (2 kap. 2 och 3 §§ högskolelagen, 2 kap. 2 och 3 §§ samt 6 kap. 3, 30, 31 och 36 §§ högskoleförordningen)¹. I övrigt ansvarar respektive områdesnämnd för utbildningen inom sitt område, om inte annat är bestämt, se vidare i Besluts- och delegationsordning för Stockholms universitet i Styrdokument – Regelboken. Områdesnämnderna har därmed det övergripande ansvaret för utbildningens kvalitet, effektivitet, uppläggning, studieplaner och handledning samt för samordning av kurser och utbildning av handledare. De kan, inom ramen för antagningsordningens regler, även besluta om ytterligare riktlinjer och regler för antagning som gäller inom respektive områdes verksamhet. Områdesnämnderna ska också ha allmän tillsyn över utbildningen på forskarnivå och bevaka att regelverk efterlevs inom dess ansvarsområde. Se vidare Regler för utbildning och examination på forskarnivå i Styrdokument – Regelboken.

För samtliga ärenden avseende antagning till utbildning på forskarnivå gäller att områdesnämnd får delegera eller vidaredelegera ärende om det inte är av sådan art att beslutet bör fattas av nämnden i dess helhet. Antagningsbeslut får inte vidaredelegeras längre än till institutionsstyrelse eller motsvarande. Beslut om antagning av sökande med annan finansiering än doktorandanställning får inte vidaredelegeras längre än till

¹ Handläggningsordning för indragning av doktorands rätt till handledning och andra resurser i Styrdokument – Regelboken.

fakultetsnämnds nivå. Eventuell delegation eller vidaredelegation ska ske i enlighet med av rektor fastställd Besluts- och delegationsordning för Stockholms universitet.

Allmänt

Nationella regler

Licentiatexamen uppnås *antingen* efter att doktoranden fullgjort en utbildning om minst 120 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå, *eller* att doktoranden fullgjort en del om minst 120 högskolepoäng av en utbildning som ska avslutas med doktorsexamen, om högskolan beslutar att en sådan licentiatexamen kan ges vid högskolan (högskoleförordningen, bilaga 2 – Examensordning).

Doktorsexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning om 240 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå (högskoleförordningen, bilaga 2 – Examensordning).

Lokala regler

Antagning till utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet ska i normalfallet ske till sådan utbildning som avslutas med doktorsexamen. Om särskilda skäl föreligger, kan beslut om antagning ske till del av utbildning på forskarnivå som avslutas med licentiatexamen omfattande minst 120 högskolepoäng.

En förnyad vetenskaplig prövning och en analys av finansieringsplan ska, i de fall antagning har skett till utbildning som leder till licentiatexamen, göras innan den forskarstuderandes ansökan om att bli antagen till senare del av utbildning beviljas.

Den som deltar i utbildning på forskarnivå ska vara antagen till utbildning på forskarnivå.

Tillträde till utbildning

Behörighet

Nationella regler

Så långt det kan ske med hänsyn till kvalitetskravet i 1 kap. 4 § första stycket högskolelagen ska högskolorna som studenter ta emot de sökande som uppfyller behörighetskraven för studierna.

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs det att den sökande

1. har grundläggande behörighet, och den särskilda behörighet som högskolan har föreskrivit, och
2. bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen. (7 kap. 35, 39 och 40 §§ högskoleförordningen).

Om inte annat följer av föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, avgör den högskola som anordnar en utbildning vilka behörighetsvillkor som ska gälla för att bli antagen till utbildningen.

Kan inte alla behöriga sökande till en utbildning tas emot, ska urval göras bland de sökande. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om urval. (4 kap. 1–3 §§ högskolelagen).

Grundläggande behörighet

Nationella regler

Grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå har den som har

1. avlagt en examen på avancerad nivå,
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Högskolan får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl. (7 kap. 39 § högskoleförordningen).

Lokal regel

Beslut om undantag från kravet på grundläggande behörighet får, från områdesnämnd, inte delegeras längre än till fakultetsnämndsnivå.

Särskild behörighet

Nationell regel

De krav på särskild behörighet som ställs ska vara helt nödvändiga för att studenten ska kunna tillgodogöra sig utbildningen. Kraven får avse

1. kunskaper från högskoleutbildning eller motsvarande utbildning,
2. särskild yrkeserfarenhet, och
3. nödvändiga språkkunskaper eller andra villkor som betingas av utbildningen. (7 kap. 40 § högskoleförordningen).

Lokal regel

Beslut om särskilda behörighetskrav för utbildning på forskarnivå får, från områdesnämnd, inte vidaredelegeras längre än till fakultetsnämnd.

Antagningsförfarande

Handledning och andra resurser

Nationella regler

Till utbildning på forskarnivå får endast så många doktorander antas som kan erbjudas handledning och godtagbara studievillkor i övrigt och som har studiefinansiering enligt 7 kap. 36 § högskoleförordningen. (7 kap. 34 § högskoleförordningen).

För varje doktorand ska det utses minst två handledare. En av dem ska utses till huvudhandledare. Doktoranden har rätt till handledning under utbildningen så länge inte rektor med stöd av 6 kap. 30 § högskoleförordningen beslutar något annat. En doktorand som begär det ska få byta handledare. (6 kap. 28 § högskoleförordningen).

Lokala regler

Med godtagbara studievillkor i övrigt ska förstås att doktoranden ges de arbetsvillkor som behövs för utbildningen och att arbetsplats tillhandahålls.

Det är väsentligt för kvaliteten i utbildningen att den som antas kan erbjudas handledning inom det tänkta ämnesområdet och i rimlig omfattning. Om så inte är fallet, får ansökan om antagning inte bifallas. Formerna för handledning kan variera men i universitetets åtagande ligger att doktoranden ska tillförsäkras kontinuerlig handledning under hela studietiden.

Senast en månad efter att utbildningen har påbörjats ska, på delegation från områdesnämnd, institutionsstyrelsen eller prefekten vid den institution eller motsvarande som antagit doktoranden utse handledarna (se vidare Regler för utbildning och examination på forskarnivå).

Studiefinansiering

Nationella regler

Högskolan får till utbildning på forskarnivå bara anta sökande som anställs som doktorand. Högskolan får dock anta en sökande som har någon annan form av studiefinansiering, om högskolan bedömer att finansieringen kan säkras under hela utbildningen och att den sökande kan ägna så stor del av sin tid åt utbildningen att den kan slutföras inom fyra år när det gäller licentiatexamen eller konstnärlig licentiatexamen och åtta år när det gäller doktorsexamen eller konstnärlig doktorsexamen. (7 kap. 36 § högskoleförordningen).

Lokala regler

Studiefinansiering inom utbildningen på forskarnivå ska i normalfallet avse anställning som doktorand. En doktorandanställning finansieras genom anslagsmedel eller externa medel. Externa medel går till lärosätet, och är alltså inte knutna till en enskild doktorand.

Annan studiefinansiering än doktorandanställning innebär att medlen är knutna till en specifik individ, t.ex. stipendium, anställning hos annan arbetsgivare eller egen finansiering.

Beslut om antagning för forskarstuderande med annan finansiering än doktorandanställning vid Stockholms universitet får, från områdesnämnd, inte vidaredelegeras längre än till fakultetsnämnds nivå.

Antagning av forskarstuderande med stipendiefinansiering är inte tillåten om det i finansieringsplanen ställs krav på återbetalning om doktoranden inte uppnår examensmålen och därmed inte kan erhålla sin examen, eller om lärosätet eller handledaren åläggs att rapportera till finansiären om planering, innehåll och genomförande av den enskilde doktorandens utbildning.

En miniminivå för annan form av studiefinansiering är den lönenivå för doktorander som följer av Villkorsavtal-SU eller praxis inom yrket efter avdrag för preliminär skatt enligt den skattetablell som motsvarar den genomsnittliga skattesatsen för kommuner och landsting och som årligen publiceras av Statistiska centralbyrån. Om sökanden ska vistas omväxlande i Sverige och i annat land, gäller kravet på nivån endast tiden då sökanden avser att vistas i Sverige.²

Vid antagning av doktorand med extern anställning ska det alltid upprättas ett avtal mellan universitetet och den externa arbetsgivaren.³

Utlisningsförfarande (doktorandrekratering)

Nationella regler

Frågor om antagning avgörs av högskolan. Den som vill antas till utbildning på forskarnivå ska anmäla det inom den tid och i den ordning som högskolan bestämmer.

När en högskola avser att anta en eller flera doktorander ska högskolan genom annonsering eller ett därmed likvärdigt förfarande informera om detta. Någon information behöver dock inte lämnas

1. vid antagning av en doktorand som ska genomgå utbildningen inom ramen för en anställning hos en annan arbetsgivare än högskolan,
2. vid antagning av en doktorand som tidigare har påbörjat sin utbildning på forskarnivå vid ett annat lärosäte, eller
3. om det finns liknande särskilda skäl. (7 kap. 37 § högskoleförordningen).

En högskola som har fått tillstånd att utfärda examina på forskarnivå inom ett område får utan ny antagning besluta att en doktorand som har antagits vid något annat universitet eller någon annan högskola får övergå till högskolan och fortsätta sin utbildning och examineras där. Det gäller dock bara om doktoranden har haft huvuddelen av sina forskarstudier förlagda till den högskolan inom det område som tillståndet att utfärda examina avser.

² Se även Regler för utbildning och examination på forskarnivå i Styrdokument – Regelboken, avsnittet om individuell studieplan samt avsnittet om tillträde till utbildningen och studiefinansiering.

³ Se även Handläggningsordning för avtalsarbete vid Stockholms universitet i Styrdokument – Regelboken.

Det som sägs i första stycket ska också gälla om en högskola genom att ha getts benämningen universitet har fått rätt enligt 1 kap. 11 § högskolelagen att utfärda examina på forskarnivå. (7 kap. 38 § högskoleförordningen).

Lokala regler

Samtliga utbildningsplatser på forskarnivå ska utlysas på bredast möjliga sätt så att antagning sker i konkurrens. Undantag från detta får medges endast i följande fall:

- vid antagning av doktorand finansierad inom ramen för anställning hos annan arbetsgivare än Stockholms universitet, dvs. extern anställning,
- vid antagning av stipendiefinansierad doktorand,
- om redan antagen doktorand byter lärosäte eller ämne, eller
- om doktoranden redan har blivit utvald i en konkurrensutsatt rekryteringsprocess.

Utllysningar ska ske i universitetets rekryteringssystem. Vid samtliga institutioner som ger utbildning på forskarnivå ska det finnas fastställda och i förväg utannonserade ansökningsdatum (ett eller flera per år).

Områdesnämnd ska regelbundet följa upp att utlysning skett i enlighet med ovanstående regler.

Urval

Nationella regler

Urval bland sökande som uppfyller kraven enligt 35 och 36 §§ ska göras med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. (7 kap. 35–36 §§ högskoleförordningen).

Högskolan bestämmer vilka bedömningsgrunder som ska tillämpas vid prövningen av förmågan att tillgodogöra sig utbildningen.

Enbart det förhållandet att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhet tillgodoräknad för utbildningen får dock inte vid urval ge den sökande företräde framför andra sökande. (7 kap. 41 § högskoleförordningen).⁴

Lokala regler

Antagningsprocessen till utbildning på forskarnivå ska vara transparent. En övergripande skriftlig beskrivning av hur antagningsprocessen i regel ser ut, exempelvis rutiner för urvalsprocessen, vilken instans som bereder ärendet och andra aspekter som är av vikt ska finnas lättillgänglig för potentiella sökande. Av beskrivningen ska även framgå vilken instans som beslutar om antagning.

⁴ Observera att det till skillnad från grundläggande behörighet inte finns möjlighet att för enskild sökande medge undantag från kravet på särskild behörighet.

Områdesnämnd ska i allmänna studieplanen för varje ämne fastställa vilka bedömningsgrunder som ska tillämpas vid provningen av förmågan att tillgodogöra sig utbildningen i detta ämne. Se vidare Regler för utbildning och examination på forskarnivå i Styrdokument – Regelboken, avsnittet om allmän studieplan.

Områdesnämnd ska regelbundet följa upp att tydliga beskrivningar av antagningsprocessen finns vid institutionerna.

Beslut

Nationella regler

För varje antagningsbeslut ska anges beslutsdag, beslutsinnehåll samt vem som har fattat beslutet, se 21 § i myndighetsförordningen (2007:515). I de fall någon varit föredragande eller varit med vid den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet ska denne också anges.

Av 1 kap. 4 a § högskoleförordningen framgår att skälen för ett antagningsbeslut får utelämnas. Om skälen har utelämnats, ska dock myndigheten på begäran av den sökande, och det behövs för att den sökande ska kunna ta till vara sin rätt, om möjligt upplysa om dem i efterhand.

Av 37 § 2 st. förvaltningslagen framgår att ett beslut som till sin karaktär är gynnande för någon enskild part får ändras till den enskildes nackdel bara om

1. det framgår av beslutet eller de föreskrifter som det har grundats på att beslutet under vissa förutsättningar får återkallas,
2. tvingande säkerhetsskäl kräver att beslutet ändras omedelbart, eller
3. felaktigheten beror på att parten har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter.

Lokala regler

Det är i normalfallet institutionsstyrelsen eller motsvarande som på delegation, från områdesnämnd, fattar beslut om antagning till utbildning på forskarnivå.⁵ Beslutet får inte vidaredelegeras.

När den antagne behöver uppehållstillstånd för att genomföra studier på forskarnivå i Sverige förbehåller sig Stockholms universitet rätten att återkalla antagningsbeslutet om den antagne i samband med studiestart inte har beviljats uppehållstillstånd för studierna.

Att antagningsbeslut kan komma att återkallas ska framgå både i utlysningen till utbildningsplatsen och i antagningsbeslutet.

⁵ Se undantag ovan som gäller antagning av doktorand med annan finansiering eller doktorand som antas till studier som avslutas med licentiatexamen, då beslut om antagning är delegerat till fakultetsnämnds nivå.

Innan beslut om antagning fattas ska institutionsstyrelsen eller motsvarande säkerställa att antagningsprocessen skett i enlighet med reglerna i detta dokument. Institutionsstyrelsen eller motsvarande ska bland annat försäkra sig om att motiveringen av urvalet av sökande är skriftligt dokumenterad och tillräckligt tydlig för att beslut ska kunna fattas.

Överklagande av beslut

Nationell regel

Beslut om att en sökande inte antagits till utbildning på forskarnivå kan inte överklagas. Detta följer av 12 kap. 2 och 4 §§ i högskoleförordningen.